

Ольга Комар,
*викладач кафедри іноземних мов
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини, Україна*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС КОМУНІКАТИВНОГО НАВЧАННЯ

Динамічні зміни в державній та світовій освітніх системах свідчать про зростання вимог до майбутніх учителів, готових до неперервного особистісного та професійного розвитку. При цьому актуальною залишається проблема пошуку ефективних можливостей розвитку якостей, необхідних для активної педагогічної позиції майбутнього вчителя під час комунікативного навчання.

В дослідженнях зарубіжних та вітчизняних учених вивчаються різні аспекти професійної позиції вчителя, яка розглядається як інтегральна якість особистості (А. Асмолов, К. Альбуханова-Славська та ін.); спосіб реалізації базових особистісних характеристик в процесі взаємодії з оточуючими (Є. Ісаєв, А. Григор'єва); структурний елемент компетентності особистості вчителя (А. Коршунов, В. Монтатов), рушійна сила активності особистості (А. Міщенко, Є. Шиянов).

Проблема ж розробки педагогічних умов формування професійної позиції майбутнього вчителя англійської мови під час комунікативного навчання не є достатньо вивченою в сучасних дослідженнях.

В психолого-педагогічній науковій літературі поняття “педагогічні умови” визначається як комплекс можливостей, від яких залежить функціонування певної педагогічної системи; результат добору та вдалого використання прийомів, методів та форм навчання; рушійні сили навчально-виховного процесу, які забезпечують його результативність; зовнішні фактори

ефективного впливу на процес навчання, використані педагогом з метою його вдосконалення [3; 9].

В процесі дослідження педагогічних умов формування професійної позиції майбутнього вчителя, ми їх визначили як поєднання методів, прийомів та форм педагогічного впливу, які забезпечують ефективність цього процесу. Варто зазначити, що позиція педагога повинна відображати ціннісне відношення до учнів, що проявляється в професійній та особистісній важливості для вчителя рівня розвитку його учнів. Сучасні науково-педагогічні дослідження проблем становлення особистості педагога-професіонала підкреслюють важливий аспект направленості професійної підготовки педагога в гуманістично-суб'єктному напрямку[1; 28]. При цьому важливо, щоб учитель виступав активним суб'єктом педагогічної діяльності та здійснював взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу в суб'єкт-суб'єктній парадигмі; мав високий рівень професійної компетентності, культури спілкування; сформовану професійно-педагогічну свідомість; вміння та навички проектування та творчої організації педагогічної діяльності під час комунікативного навчання.

Отже, визначаючи педагогічні умови формування професійної позиції майбутнього вчителя в процесі комунікативного навчання, ми опираємося на положення суб'єктного (С. Рубінштейн, Б. Сосновський), діяльнісного (В. Давидов, А. Леонтьєв), особистісно-спрямованого (І. Якіманська) та аксіологічного підходів; концепції формування особистості учителя, педагога-професіонала (А. Маркова, С. Степанов); концептуальні основи теорії модерації як інструмента для нестандартної організації процесу взаємодії суб'єктів педагогічної діяльності (Г. Хаусман, Х. Штюрмер); теоретико-практичні основи застосування коучінгових технологій в педагогічній освіті (Дж. Уітмор).

Основою формування системи професійно-педагогічних цінностей особистості вчителя та розвитку мотивації ми обрали саме технології коучінга та модерації.

Модерація (лат. Moderare – пом'якшення, помірність) являє собою технологію організації інтерактивної комунікації, яка дозволяє якісно та ціле

направлено організувати групову роботу, представивши її в режимі рівноправної взаємодії усіх учасників [2; 63]. Для реалізації основних положень теорії модерації в аспекті формування ціннісного відношення студентів до опанування педагогічної професії найчастіше використовують такі методи та прийоми роботи як “Brainwriting”, “Critical thinking” та “Mind-mapping”.

Важливим інструментом практичної реалізації модеративного принципу навчання є коучінгові технології. Коучінг (анг. “coaching”- навчання, тренування) – це технологія, що сприяє збалансованій взаємодії в команді на основі динамічної побудови процесу комунікації учасників, з метою досягнення певних цілей та результатів [4; 268].

Враховуючи теоретико-методологічні дані, отримані під час дослідження, можна зробити висновок, що формування професійної позиції майбутнього вчителя англійської мови під час комунікативного навчання буде можливим лише за умови наявності позитивної професійної мотивації і системи головних педагогічних цінностей у майбутнього вчителя засобами антропних технологій (коучінга та модерації); актуалізації суб’єкт-суб’єктної взаємодії усіх учасників навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. М.:Педагогика, 1989. – 190с.
2. Браунек Т., Урбанек Р. Методическая копилка. Новые идеи и примеры для модерации. / Пер. на рус. яз. под науч. ред. М.Н.Костиковой.- Зост, 1997. – 240с.
3. Исаев И. Ф. Школа как педагогическая система: основы управления / И. Ф. Исаев. – Белгород: Изд. БГУ, 1997. -145с.
4. Michael H Mescon, Michael Albert, Franklin Khedouri Management: Individual and Organizational Effectiveness – New York : Harpercollins College Div; 3 Sub edition, 1988. – 756р.